

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta sociálních věd
Institut sociologických studií

Hodnocení diplomové práce
(posudek oponenta)

Název práce: Analýza pracovní migrace v ČR po vstupu do EU

Autorka: Smejkalová Pavla

Konzultant: Ing. Bohumila Čabanová, Ph.D.

Diplomová práce P. Smejkalové se zabývá tématem, který je pořád velmi aktuální, i když od vstupu naší země do EU již uplynulo 6 let. Aktuální je především problematika možného odlivu některých profesních skupin, zejména lékařů. Z toho důvodu jsou zajímavá zjištění ohledně zájmu studentů dvou VŠ jít pracovat do některé z členských zemí EU.

Za ne úplně dostačující považuji nalezení odpovědi na hlavní výzkumný problém. V úvodu, na str. 12 autorka říká, že „diplomová práce se bude zabývat identifikací klíčových procesů začleňování ČR do EU v kontextu pracovní migrace“. Domnívám se, že se tento cíl nepodařilo úplně naplnit, možná i vzhledem k tomu, že hlavní pozornost byla věnována hledáním odpovědí na 7 výzkumných otázek (str. 12).

Teoretické zakotvení práce považuji za jedno z dalších problematických míst této diplomové práce. Autorka rozebírá v kapitole 3. tyto teoretická východiska, příp. koncepty, a to volný pohyb osob v rámci EU, principy politiky zaměstnanosti, pracovní migrace a metody odhadu migračního potenciálu. Se zaměřením této práce sice všechny souvisejí, ale doporučila bych se soustředit pouze na jeden, nebo dvě – a to např. svobodu pohybu (což je velmi důležitá hodnota v rámci EU) a *teorie pracovní migrace*.

V metodologické části bych navrhovala členit použité metody na 1. metody výzkumu a 2. metody sběru a analýzy dat. V souvislosti s metodami bych velmi ráda ocenila vlastní výzkumná šetření (průzkumy), včetně rozhovorů, která autorka sama uskutečnila a vyzkoušela si tak aplikaci výzkumných metod v praktickém životě.

Co se týče obsahového zaměření, v diplomové práci jsou kapitoly, které úplně nesouvisejí s vlastním tématem, např. v kapitole 4, části 4.1 „struktura politiky zaměstnanosti v ČR“ nebo 4.2.1. „úvod do problematiky“. I část 4.2.2 „trendy po roce 1990“ by šlo zařadit do následující části „Aktuální charakteristika trhu práce v ČR“. Kognitivní mapa na str. 41 věnována ztrátě zaměstnání také příliš nesouvisí se zaměřením diplomové práce. Shrnutí v části 5.3. je vlastně v celé práci ojedinělé, nikde jinde autorka nenabízí dílčí shrnutí uvnitř nebo i v závěru kapitoly. Část 6.7 (str. 54) také jakoby nepatřila do 6. kapitoly, která se zabývá výsledky terénních zjištění, zařadila bych ji spíše někam do teoretické části. To samé část 6.8. tu bych dala někam do úvodu případové studie, nebo do metodologické části, kde je nutné zdůvodnit, proč bylo zvoleno právě Irsko.

V práci se objevují i věcné problémy. Na str. 79 v tabulce č. 9 by bylo lepší přepočítat výši minimální mzdy na jednu měnu, jinak to nelze srovnávat, což autorka v textu činí „ČR dosahuje v minimální hodinové sazbě v průměru pouze 21% minimální mzdy stanovené

v Irsku“. Na str. 85 (úplně dole) „podíl přistěhovalců ...se ustálil na 44 800“, to není podíl, ale počet. Na str. 103 autorka jednou dokumentuje číselné výsledky svých zjištění relativně (v procentech), podruhé absolutně – je nutné si vybrat jeden způsob a toho se pak držet. „Celých 52% (81 respondentů) Z těchto 81 respondentů 32 zaškrtno“ Str. 101 v tabulce chybí celkové %, které ale autorka v textu uvádí. Odstavec „celých 52% ..“ (str. 103) je těžko srozumitelný – nejdříve je výchozím počtem respondentů 81, pak 155.

Str. 99, 100 ale také jinde autorka mluví o vývoji zaměstnanosti a uvádí absolutní čísla přistěhovalců – relativní ukazatel je mnohem ilustrativnější.

S některými tvrzeními autorky bych výrazně polemizovala. Např. na str. 103 dole autorka říká „alarmující jsou ... výsledky ... , které poukazují na fakt, že evropské služby zaměstnanosti jsou občany EU málo využívány“. Nebo tvrzení „ačkoliv by (služby EURES) měly hrát klíčovou roli v zaměstnávání občanů EU na českém trhu práce“. Tady možná dochází k určitému přeceňování vlivu služeb zaměstnanosti - i u nás jsou služby zaměstnanosti (úřady práce) využívány jenom částí pracovní síly, a to té, která si „nedokáže poradit sama“. V případě pracovní migrace můžeme předpokládat, že se jedná o lidi, kteří se snadno orientují v jiných zemích a třeba služby zaměstnanosti ani nepotřebují.

V závěru při výčtu pozitiv vstupu ČR do EU na náš trh práce zůstala opomenuta možnost čerpání prostředků ESF na aktivní politiku zaměstnanosti. Také mě napadá – proč nezačít odpovědi na stanovené výzkumné otázky otázkou č. 1 ale 2 (jak je tomu v této diplomové práci). Při závěrečném shrnutí bych také doporučovala méně používat čísla a odkazy na tabulky – to již mělo být řečeno dříve. Také bych trochu zpochybnila autorčino tvrzení o nedostatcích v propagační kampani Irska (srovnání Česka a Polska), jediným dokumentovaným rozdílem je na str. 88 uvedený počet distribuovaných materiálů (graf č. 5), který navíc není tak zásadní. Nebo k tomuto závěru vede autorku skutečnost, že na úřadech chybí česky mluvící zprostředkovatel?

Celkově bych řekla, že autorka si zvolila zajímavé téma, získala velké množství zajímavého výzkumného materiálu (rozhovory s irskými občany), ale nedokázala to plně využít při zpracování své diplomové práce. Hlavně z toho důvodu hodnotím diplomovou práci Pavly Smejkalové jako **velmi dobrou**.

V Praze, 21.1.2010

Mgr. Miriam Kotrusová, Ph.D.